

ТЕМА 2

**НОРМАТИВНО-
ПРАВОВЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДЕРЖАВНОГО
РЕГУЛЮВАННЯ В СФЕРІ
ОРГАНІЧНОГО
ВИРОБНИЦТВА**

**Оксана АЛПАТОВА,
кандидат біологічних наук, доцент**

Зміст лекції

1. Принципи та напрями державного регулювання органічного виробництва.
2. Порядок здійснення органічного виробництва.
3. Державне регулювання органічного виробництва в Україні.

1. Принципи та напрями державного регулювання органічного виробництва

Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва,
обігу та маркування органічної продукції

ЗАКОН УКРАЇНИ

Державне регулювання органічного виробництва - це сукупність організаційних, фінансових, економічних та нормативно-правових інструментів, якими оперує держава з дотриманням певних принципів для забезпечення ефективного й стабільного розвитку ринку органічної продукції.

Принципи державної політики у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції

Законність

Паритетність та рівність

Відкритість

Координація

Додержання вимог екологічної безпеки

Визнання свободи господарської діяльності

Сталий розвиток

Об'єктивність

Взаємоузгодженість

Свобода поширення інформації

Напрями державної політики у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції

- впровадження інновацій, енерго- і ресурсозберігаючих технологій;
- розвиток конкуренції та підвищення конкурентоспроможності українських виробників на внутрішньому та зовнішньому ринках;
- збільшення обсягу експорту органічної сільськогосподарської продукції;
- розвиток внутрішнього ринку органічної продукції;
- забезпечення генетичної безпеки, біологічного різноманіття та раціонального використання природних ресурсів та їх відтворення;
- контроль за дотриманням законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції;
- гуманне ставлення до тварин шляхом забезпечення умов для життя тварин, що відповідають їх біологічним, видовим та індивідуальним особливостям;
- забезпечення екологічної безпеки під час органічного виробництва;
- створення єдиної системи сертифікації органічного виробництва та/або обігу та державного контролю органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції;
- популяризація органічної продукції;
- наукове забезпечення органічного виробництва;
- встановлення відповідальності за порушення законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції.

2. Порядок здійснення органічного виробництва

СУБ'ЄКТИ державного регулювання у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції ринку

це інституції, які володіють певною компетенцією і владними повноваженнями, що дає змогу здійснювати вплив на об'єкти державного регулювання ринку органічної продукції.

Оператором органічної продукції є «будь-яка юридична особа або фізична особа – підприємець, яка займається органічним виробництвом та/або обігом органічної продукції та включена до Реєстру операторів».

ПРАВО ОПЕРАТОРІВ

За наявності сертифіката оператори мають право на:

- виготовлення та реалізацію органічної продукції, використовуючи своє комерційне найменування та/або торговельну марку;
- делегування окремих послуг або робіт, у тому числі підрядних, третім особам, однак лише за умови перевірки виробничих потужностей такої цієї особи органом сертифікації на відповідність вимогам органічного виробництва та отримання від нього згоди.

ОБОВ'ЯЗКИ ОПЕРАТОРІВ

- 1.«дотримання вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції; відкликання та/або вилучення виробленої ними продукції, що не відповідає вимогам законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, якщо вона маркована державним логотипом для органічної продукції або містить позначення та написи «органічний», «біодинамічний», «біологічний», «екологічний», «органік» та будь-які однокореневі та/або похідні слова від цих слів з префіксами «біо», «еко» тощо будь-якими мовами;
- 2.декларувати обсяги органічної продукції, яка вводиться в обіг;
- 3.узгоджувати маркування органічної продукції з органом сертифікації».

ОБОВ'ЯЗКИ ОПЕРАТОРІВ

3. щороку проходити сертифікацію органічного виробництва та/або обігу органічної продукції для підтвердження відповідності вимогам законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції;
4. взаємодіяти з органами сертифікації, з якими вони уклали договір на проведення сертифікації, та забезпечувати безперешкодний доступ інспекторів з органічного виробництва та/або обігу органічної продукції до своїх потужностей та відбору зразків, а також надавати на вимогу органів сертифікації документи, необхідні для сертифікації органічного виробництва, у тому числі доступ до фінансових документів;
5. забезпечувати безперешкодний доступ посадових осіб, які здійснюють державний контроль (нагляд) у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції відповідно до закону, для здійснення заходів державного контролю, у тому числі відбору зразків;

Орган сертифікації – «підприємство, установа, організація чи їх відокремлений підрозділ, що уповноважений центральним органом виконавчої влади на здійснення сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції і включений до Реєстру органів сертифікації».

**Здійснює
Національне агентство з акредитації України**

**ТОВ «ОРГАНІК СТАНДАРТ»
отримав акредитацію відповідно до Закону України
«Про акредитацію органів з оцінки відповідності»**

ПРАВА ОРГАНІВ СЕРТИФІКАЦІЇ

- 1.«вимагати від оператора документи, необхідні для сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції;
2. ухвалювати рішення про сертифікацію органічного виробництва та/або обігу органічної продукції або відмову у такій сертифікації у разі недотримання оператором вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції;
3. видавати та скасовувати сертифікати, тимчасово припиняти дію сертифікатів відповідно до Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції»;
4. відбирати зразки ґрунту або матеріалів, насіння і садивного матеріалу, корму, продукції, води для проведення лабораторних досліджень».

Державний реєстр органів сертифікації у сфері органічного виробництва та обігу органічної продукції

ОБОВ'ЯЗКИ ОРГАНІВ СЕРТИФІКАЦІЇ

1. «дотримуватися вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції; надавати інформацію про операторів, з якими вони уклали договір на проведення сертифікації та які пройшли сертифікацію органічного виробництва та/або обігу органічної продукції, а також про видані, тимчасово припинені та скасовані сертифікати до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної аграрної політики, для її внесення до Реєстру операторів;
2. взаємодіяти з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів, з питань державного контролю (нагляду) за діяльністю операторів та обігом органічної продукції на ринку;
3. надавати на вимогу центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів, документи, необхідні для здійснення державного контролю (нагляду) за діяльністю органу сертифікації із сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції;
4. проводити щорічну сертифікацію відповідно до договору про проведення сертифікації, укладеного з оператором».

КОНТРОЛЬ ОРГАНІЧНОГО СЕКТОРУ

Державний контроль у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції здійснює Держпродспоживслужба

КОНТРОЛЬ ОРГАНІЧНОГО СЕКТОРУ

Контроль за діяльністю операторів
(форма акта контролю
затверджена Мінагрополітики)

Оператор – особа, що займається виробництвом або обігом продукції відповідно до органічного Закону.

Обіг – не включає стадію переміщення або зберігання маркованої органічної продукції для цілей реалізації кінцевому споживачу

Контроль за діяльністю органів
сертифікації
(форма акта контролю
затверджена Мінагрополітики)

*Перевірка
Держпродспоживслужбою
дотримання органічного
законодавства не включає перевірку
роздрібних мереж*

**МІНАГРОПОЛІТИКИ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ВЕДЕННЯ РЕЄСТРІВ
у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної
продукції**

**ТОВ «ОРГАНІК СТАНДАРТ»
внесено до РЕЄСТРУ ОРГАНІВ СЕРТИФІКАЦІЇ
(реєстр почав функціонувати з 06.06.2023)**

**94 ОПЕРАТОРА
внесено до РЕЄСТРУ ОПЕРАТОРІВ
(реєстр почав функціонувати з 16.08.2023)**

**РЕЄСТР ОРГАНІЧНОГО НАСІННЯ І
САДИВНОГО МАТЕРІАЛУ
(інформація буде внесена на підставі заявок операторів)**

3. Державне регулювання органічного виробництва в Україні

**ЗАКОН УКРАЇНИ
«ПРО ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ТА ВИМОГИ ДО
ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА, ОБІГУ ТА МАРКУВАННЯ
ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ»**

ПРИЙНЯТО ВЕРХОВНОЮ РАДОЮ УКРАЇНИ 10 ЛИПНЯ 2018 РОКУ

НАБРАВ ЧИННОСТІ 02 СЕРПНЯ 2018 РОКУ

ВСТУПИВ В ДІЮ 02 СЕРПНЯ 2019 РОКУ

ЗАКОН УКРАЇНИ
«ПРО ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ТА ВИМОГИ ДО
ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА, ОБІГУ ТА МАРКУВАННЯ
ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ»

Удосконалено засади правового регулювання органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції та приведено у відповідність до вимог “органічного законодавства” ЄС. Враховано вимоги:

- Регламенту Ради (ЄС) № 834/2007 від 28.06.2007 стосовно органічного виробництва і маркування органічних продуктів
- Регламенту Комісії (ЄС) № 889/2008 від 05.09.2008 «Детальні правила щодо органічного виробництва, маркування і контролю для впровадження Регламенту Ради (ЄС) № 834/2007»
- Регламенту Комісії (ЄС) № 1235/2008 від 08.12.2008 «Детальні правила впровадження Регламенту Ради (ЄС) № 834/2007 щодо порядку імпорту органічної продукції з третіх країн»

ПЕРЕХІД УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ У ПРАВОВЕ ПОЛЕ ЗАБЕЗПЕЧУЄ:

Рух у напрямку євроінтеграційного курсу України

Захист репутації органічних виробників на ринку

Свідомий вибір споживача.

Продукція, за яку споживач платить більше, відповідає його очікуванням

Відкритий доступ до відомостей про операторів, продукція яких реалізується на ринку

Збільшення споживачів органічної їжі, сприяння захисту довкілля, розвитку сільських територій

Перелік підзаконних
нормативно-правових актів,
у сфері органічного
виробництва, обігу та
маркування органічної
продукції
органів іноземної
сертифікації

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ

ЗАКОН	ПОСТАНОВИ	НАКАЗИ
1 <i>(3 закони про зміни)</i>	5 <i>(зі змінами)</i>	10 <i>(зі змінами)</i>

Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції»

Постанова Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2019 року № 970 «Про затвердження Порядку (детальних правил) органічного виробництва та обігу органічної продукції»

Постанова Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2020 року № 1032 «Про затвердження Порядку сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2019 р. № 970»

Постанова Кабінету Міністрів України від 12 лютого 2020 року № 87 «Про затвердження Порядку ведення Державного реєстру операторів, що здійснюють виробництво продукції відповідно до вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, Державного реєстру органів сертифікації у сфері органічного виробництва та обігу органічної продукції, Державного реєстру органічного насіння і садивного матеріалу»

Постанова Кабінету Міністрів України від 22 вересня 2021 року № 1005 «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження органом сертифікації господарської діяльності у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції і визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Державною службою з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів»

Постанова Кабінету Міністрів України від 09 лютого 2022 року № 102 «Про затвердження Порядку визначення періодичності здійснення планових заходів державного контролю відповідності діяльності операторів (потужностей) вимогам законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, які здійснюються Державною службою з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів, та критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від її провадження»

Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 22 лютого 2019 року № 67 «Про затвердження державного логотипа для органічної продукції», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 14 березня 2019 року за № 261/33232

Наказ Мінекономіки від 30 січня 2020 року № 109 «Про затвердження форми заявки на внесення до Державного реєстру органів сертифікації у сфері органічного виробництва та обігу органічної продукції», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 14 лютого 2020 року за № 173/34456

Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 26 травня 2020 року № 985 «Про затвердження Порядку ведення Переліку органів іноземної сертифікації», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 11 червня 2020 року за № 506/34789

Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 09 червня 2020 року № 1073 «Про затвердження Переліку речовин (інгредієнтів, компонентів), що дозволяється використовувати у процесі органічного виробництва та які дозволені до використання у гранично допустимих кількостях», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 07 серпня 2020 року за № 763/35046

Наказ Мінекономіки від 17 червня 2020 року № 1141 «Про затвердження Порядку розгляду апеляцій на рішення органів сертифікації», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 19 серпня 2020 року за № 805/35088

Наказ Мінекономіки від 31 грудня 2020 року № 2833 «Про затвердження Вимог до матеріально-технічної бази та інших об'єктів інфраструктури, необхідних для виконання функцій із сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 20 січня 2021 року за № 81/35703

Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 02 червня 2022 року № 326 «Про затвердження Порядку підтвердження спеціальних знань інспектора з органічного виробництва та/або обігу органічної продукції у сфері органічного виробництва», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 16 червня 2022 року за № 669/38005

Наказ Мінагрополітики від 03 жовтня 2022 року № 759 «Деякі питання звітності у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 25 листопада 2022 року за № 1475/38811

Наказ Мінагрополітики від 17 січня 2023 року № 45 «Про затвердження форми акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) стосовно додержання операторами вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції», зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 28 лютого 2023 року за № 365/39421

Наказ Мінагрополітики від 16 лютого 2023 року № 196 «Про затвердження уніфікованої форми акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного контролю (перевірки) щодо дотримання органом сертифікації вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції», зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 28 березня 2023 року за № 525/39581

Використані джерела:

Методичні рекомендації щодо застосування законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції. Розроблено на основі Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» 2496-VIII від 10 липня 2018 року. Київ – 2020

https://organicstandard.ua/content/docs/standards/ua_law_organic_guide.PDF

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>

<https://minagro.gov.ua/napryamki/organichne-virobnictvo/markuvannya-organichnoyi-produkciyi-abo-sirovini>

<https://organicstandard.ua/services/inspectionandcertification/import-export>

<https://export.gov.ua/good/review/290>

<https://organicinfo.ua/news/organic-labeling/>

<https://ips.ligazakon.net/document/JH47C00A?an=483>

<https://cutt.ly/F4kJ9vr>

<https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3749669-persi-operatori-organichnoi-produkcii-otrimali-sertifikati-ukrainskogo-zrazka.html>

DAAD

Deutscher Akademischer Austauschdienst
German Academic Exchange Service

Funded by

UKRAINIAN-GERMAN DIGITAL TEACHING NETWORK

FOR TRANSFORMATION OF ENVIRONMENTAL EDUCATION

Our
partners

